

**OLUMLU GÖREV UYUŞMAZLIĞI
VE
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ'NCE
BU UYUŞMAZLIĞIN ÇÖZÜMÜ**

M. İlhan DİNÇ
Danıştay Tetkik Hâkimi
Uyuşmazlık Mahkemesi
Geçici Raportörü

P L Â N

I — GİRİŞ

II — OLUMLU GÖREV UYUŞMAZLIĞI

- 1) Tanım
- 2) Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmadan farkı
- 3) Koşulları
- 4) Yöntem

III — UYGULAMA VE SONUÇ

I — GİRİŞ:

Bilindiği gibi Uyuşmazlık Mahkemesi; Anayasa'nın 158. ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre Adli, İdarî ve Askerî Yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmekle görevli bir yüksek mahkemedir.

Anılan maddelere göre Uyuşmazlık Mahkemesi'nin çözüme bağladığı uyuşmazlıklar; görev ve hüküm uyuşmazlıkları olup, görev uyuşmazlıklarından; görevli yargı yerinin belirlenmesi amacı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuru (2247 Sayılı Yasa, Madde-19), olumsuz görev uyuşmazlığı (2247 Sayılı Yasa Madde-14) ve olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma (2247 Sayılı Yasa Madde -10) daha önce yayınlanan yazılarımızda incelenmişti. (1)

Bu kez; 2247 Sayılı Kanun'un, 17. maddesinde düzenlenen ve görev uyuşmazlıklarının başka bir türü olan olumlu görev uyuşmazlığını incelemeye çalışacağız.

Anayasa'nın 142. maddesi; Mahkemelerin Kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir hükmünü taşımaktadır. Ancak, gerek aynı yargı düzeni içinde, gerekse farklı yargı düzenleri içinde yer alan yargı mercilerinin, tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada kendilerini aynı anda görevli veya görevsiz görmeleri, böylece birbirlerinin görev alanlarına müdahaleleri

-
- (1) **Danıştay Dergisi, Sayı 58 - 59, Sayfa. 37 - 42.**
Danıştay Dergisi, Sayı 60 - 61, Sayfa. 36 - 47.
Danıştay Dergisi, Sayı 62 - 63, Sayfa. 51 - 58.

mümkün olabilmekte, hatta olumlu görev uyuşmazlığında bu müdahale daha da belirgin bir biçimde görülebilmektedir. Bu durumlarda ise ortaya, çözümlenmesi gereken görev uyuşmazlıkları çıkmaktadır. İşte bu uyuşmazlıklardan birisi de olumlu görev uyuşmazlığıdır.

II — OLUMLU GÖREV UYUŞMAZLIĞI :

1) Tanım :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 17. maddesinde olumlu görev uyuşmazlığı, «adli, idari ve askeri yargı'ya bağlı ayrı iki yargı merciine açılan ve tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davalarda, bu yargı mercilerinin her ikisinin kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları ve görev kararlarına karşı itiraz yolunun açık olduğu ceza davalarında bu kararların kesinleşmesi durumunda meydana gelir» biçiminde tanımlanmaktadır.

Anılan maddeye göre olumlu görev uyuşmazlığı kısaca; tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada, adli, idari veya askeri yargı mercilerinin aynı anda kendilerini görevli görmeleri ve davanın esasına bakmak istemleri olarak tanımlanabilir.

Yukarıda değinildiği gibi anılan uyuşmazlık; bir noktada, bu yargı mercilerinin birbirlerinin görev alanlarına müdahaleleri ve el atmaları olup, zamanında fark edilerek çözümlenmediği ve bu yargı mercilerince davanın esası hakkında farklı kararlar verildiği takdirde hüküm uyuşmazlığının oluşmasına yol açar. Bu durum ise, davanın taraflarının çelişkili kararlar yüzünden haklarının yerine getirilmemesi sonucunu doğurur. Bu nedendir ki; olumlu görev uyuşmazlığının çözümü, bir yandan hak arama ve hakkın yerine getirilmesini sağlama yönünden davanın taraflarını koruyan, öte yandan adli, idari ve askeri yargı düzenlerine dahil yargı mercilerinin birbirlerinin görev alanlarına müdahalesini önleyen ve yargı yerlerinin kendi görev alanlarında kalmalarını sağlayan bir fonksiyon ifa eder.

Bu itibarla; olumlu görev uyuşmazlığı, hayli önemi olan ve derhal çözümü gereken bir uyuşmazlık türüdür. Şimdi olumlu görev uyuşmazlığının; olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma yolundan farkını, daha sonra koşullarını ve bu uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak yöntemi inceleyelim.

2) Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarmadan Farkı :

Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma; daha önce yaptığımız bir incelemede (2) açıklandığı üzere; adli, idari ve askeri bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının reddi üzerine, ilgili Başsavcılar tarafından görev konusunun incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nden istenmesidir. Oysa olumlu görev uyuşmazlığı; adli, idari ve askeri yargı'ya bağlı ayrı iki yargı merciine açılan ve tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada, bu yargı mercilerinin her ikisinde kendilerini görevli sayan kararlar vermeleri halidir. Görüldüğü üzere her iki uyuşmazlık arasında önemli farklar bulunmaktadır. Şöyle ki;

---

(2) *Damıştay Dergisi, Sayı 62 - 63 Sayfa, 51 - 58.*

a) Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmada; ortada adli, idari veya askeri yargı mercilerinden birisine açılmış bir dava olduğu halde, olumlu görev uyuşmazlığında, bu sayılan yargı mercilerinden en az ikisinde açılmış aynı sebebe, konuya ilişkin tarafları aynı iki dava bulunmaktadır.

b) Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmada; davanın görüldüğü yargı merciinde taraflarca ileri sürülmüş bir görev itirazı ve mahkemece bu itirazın reddi bahis konusudur. Olumlu görev uyuşmazlığında ise, davanın görüldüğü yargı mercilerinin, görev itirazı olsun veya olmasın kendilerini görevli sayan kararlar vermeleri söz konusudur.

c) Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmada; bu uyuşmazlık taraflarca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne doğrudan getirilemeyip, arada Başsavcıların böyle bir uyuşmazlık çıkararak, görev sorununun incelenmesini istemeleri gibi usuli bir işlem bulunmakta, ancak Başsavcıların böyle bir istemi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi, meseleye el koyabilmektedir. Olumlu görev uyuşmazlığında ise, olumsuz görev uyuşmazlığına ilişkin usul kurallarının uygulanacağı yolundaki 2247 Sayılı Yasa'nın 17/son. maddesindeki atıf uyarınca taraflarca bu uyuşmazlığın giderilmesi istenmekte, arada Başsavcılarca yapılması gerekli bir usuli işlem bulunmamaktadır.

d) Son olarak olumlu görev uyuşmazlığı ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasının yöntemi ayrıdır. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarma, daha karmaşık, daha çok usulî işleme ihtiyaç gösteren bir uyuşmazlık türüdür.

3) Koşulları :

Olumlu görev uyuşmazlığının koşullarını, 2247 Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 17. maddesinden çıkarmak mümkündür. Her ne kadar anılan madde; olumlu görev uyuşmazlığını tanımlıyor ise de; hangi hallerde olumlu görev uyuşmazlığının oluşacağını belirtmekle, bu uyuşmazlığın, koşullarını da göstermiş olmaktadır. Anılan maddeye göre bu koşulları şöylece sıralayabiliriz.

a) Adli, İdarî veya Askerî Yargı düzenleri içinde yer alan ayrı iki yargı merciinde usulüne uygun biçimde açılmış iki ayrı dava olmalıdır.

b) Bu davaların; tarafları, sebebi ve konusu aynı bulunmalıdır.

c) Bu yargı mercilerinden her ikisi; aynı anda kendilerine açılan bu davalarda kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmalı, başka bir anlatımla, davanın esasına girip davaya bakmaya devam etmelidir.

d) Ceza davalarında ise, görev kararlarına karşı itiraz yolu açık bulunmalı ve bu kararlar kesinleşmelidir.

4) Yöntem :

Olumlu görev uyuşmazlığının oluşması halinde, bu uyuşmazlığın çözümü için yapılacak başvuru ve çözümde uygulanacak yöntem 2247 Sayılı Yasa'nın 17. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilmiştir.

Anılan madde; «Olumlu görev uyuşmazlığının çözümünde, olumsuz görev uyuşmazlıklarına ilişkin usul kuralları uygulanır» demek sureti ile aynı Yasa'nın 14., 15. ve 16. maddelerine göndermede bulunmuştur.

Bu itibarla; anılan maddeleri ve bu maddelerde yer alan usul kurallarını gözden geçirmek gerekir.

a) Öncelikle; olumlu görev uyuşmazlığının oluşması durumunda, bu uyuşmazlığın giderilmesi istenmelidir. 2247 Sayılı Yasa'nın 17. maddesinin göndermede bulunduğu 14. maddesinin 2. fıkrasına göre bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca (Savcılık, müdahil) ileri sürülebilir.

Genel olarak; mahkemeler, bir istem olmadan kendiliklerinden bir anlaşmazlığa, uyuşmazlığa el koyamaz ve çözümlenemezler. Olumlu görev uyuşmazlığında da, herhangi bir istem olmadan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu uyuşmazlığa el koyması ve çözmesi düşünülemez. Bu istem; Uyuşmazlık Mahkemesi'ne vaki bir başvuru ile olur ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nden; görevli mahkemenin belirlenmesi istenir. İstem, davanın açılıp görüldüğü adli, idarî veya askerî yargı mercilerinden herhangi birisine yapılması mümkündür. Zira; davalar bu yargı yerlerine derdest bulunmaktadır.

Örneğin; tazminat isteği ile, aynı davacı tarafından aynı idare aleyhine; adli ve idarî (Danıştay, İdare Mahkemesi, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi) yargı yerlerine iki ayrı dava açılıp, idare derdestlik itirazında bulunmamış veya bu itiraz reddedilmiş ise ve bu yargı yerleri davayı görmeye devam ediyorlarsa, idarenin, bu yargı yerlerinden herhangi birine, olumlu görev uyuşmazlığı olduğundan, bu uyuşmazlığın giderilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne sunulmak üzere dilekçe ile başvurup, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesini istemesi gerekmektedir.

b) Böyle bir istem üzerine, dilekçeyi alan yargı mercii, durumdan öteki yargı mercii de haberdar edip, dava dosyalarını, dilekçe ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesini sağlamalıdır.

Her ne kadar 2247 Sayılı Yasa'nın 17. maddesinin göndermede bulunduğu aynı yasa'nın 15. maddesinde; dava dosyası ceza davalarında doğrudan doğruya, diğer davalarda ise, taraflardan birinin istemi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilir ve görevli mahkemenin belirlenmesi istenir, denilmekte ise de; bizce, görevli mahkemenin belirlenmesini isteyecek; davanın taraflarıdır ve davanın taraflarınca böyle bir istem (olumlu görev uyuşmazlığının çözümü ile görevli mahkemenin tayini) yok ise gerek ceza, gerekse diğer davalarda dosyanın doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilip, mahkemece görevli yargı yerinin tayininin istenmesi mümkün değildir. Zira aynı atıf uyarınca ve 14. maddenin son fıkrası gereğince uyuşmazlığın giderilmesi istemi ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir.

Esasen; böyle bir istemin bulunmaması ve mahkemelerin, istem olmadan uyuşmazlığın giderilmesi için dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermeleri «hiç bir mahkeme görevine giren davaya bakmaktan kaçınamaz» kuralına aykırı düşer.

c) Olumlu görev uyuşmazlığının çözümü istemi ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne yapılan başvuru üzerine, bu uyuşmazlığın çözümünde Uyuşmazlık Mahkemesi'nce izlenecek yöntem de; 2247 Sayılı Yasa'nın 17/2. maddesinin atıfta bulunduğu 16. maddesinde gösterilmiştir.

Anılan maddeye göre; olumlu görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyalar, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce ilk incelemeye tabi tutulur. Bu incelemede istem; önce şekil ve süre açısından gözden geçirilir. Şayet istem şekil ve süre açısından yöntemine uygun değilse, istemin reddine karar verilir.

Şekil ve süre açısından yöntemine uygun bir istem üzerine, gerek ilk inceleme sırasında, gerekse lüzum görülen hallerde ilgili Başsavcıların yazılı görüşleri alınır.

İlgili Başsavcılar; olumlu görev uyuşmazlığı Adli ve İdarî yargı mercileri arasında çıkmış ise, Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısı, Adli ve Askerî Yargı mercileri arasında çıkmışsa Cumhuriyet Başsavcısı ve Askerî Yargıtay Başsavcısı, Adli ve Askerî İdarî Yargı mercileri arasında çıkmışsa Cumhuriyet Başsavcısı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, İdarî ve Askerî İdarî Yargı mercileri arasında çıkmışsa Danıştay Başsavcısı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısıdır.

Yöntemine uygun bir başvuru üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi olumlu görev uyuşmazlığı ile ilgili konuyu görev yönünden inceler ve görevli yargı yerini belirleyen kararını verir. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevini belirleyen, yani olumlu görev uyuşmazlığını çözen kararı davanın taraflarına ve ilgili yargı mercilerine tebliğ olunur. (2247 Sayılı Yasa Madde 28/1.)

Kararı alan yargı mercilerinden; görevli kılınan yargı yeri; davaya devam eder. Davanın görüldüğü öteki yargı mercii ise, artık Uyuşmazlık Mahkemesi kararı karşısında davaya devam edemez ve görevsizlik kararı vererek işten elini çeker. Zira; 2247 Sayılı Yasa'nın 28/2. maddesine göre, ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler, mahkeme kararlarına uymak ve geciktirmeksizin onları uygulamak zorundadır. Öte yandan, 2247 Sayılı Yasa'nın 29. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi Bölgeleri Genel Kurulu'nun verdiği kararlar kesin olup, bunlar aleyhine olağan veya olağanüstü kanun yoluna başvurulamaz. Çünkü, böyle bir yol 2247 Sayılı Yasa'da öngörülmemiştir.

Ancak; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra yargı mercilerinin görevini düzenleyen yasalarda, görevle ilgili kimi değişiklikler yapılmışsa; görev kamu düzenine ilişkin olup, yargılamamanın her evresinde gözönünde bulundurulacağından, bu ahvalde, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararının vaki başvuru üzerine gözden geçirilmesi mümkündür. Örneğin, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; 16.5.1983 günlü, 1983/4-26 sayılı kararında bu hususları vurgulamıştır. Konunun önemine binaen anılan kararı aynen aktarmakta yarar görmekteyiz.

OLAY : Kıbrıs Barış Harekâtı nedeni ile er olarak silâh altına alınan davacıların murisi görev sırasında vefat etmiş, davacıların 2177 Sayılı Yasa'nın Ek geçici 1. maddesinden yararlanarak 112.000 lira tazminat istemleri Emekli Sandığı'nca reddedildiğinden davacılar bu konudaki Emekli Sandığı'nın işleminin iptali istemi ile Danıştay'da idari dava açmışlardır.

Danıştay 12. Dairesi; 18.12.1979 gününde, 1979/4412-4907 sayılı kararı ile; 1602 Sayılı Yasa'nın 20. ve 21/a. maddesine dayanarak davada Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevli olduğu gerekçesi ile davayı görev yönünden reddetmiştir.

Davacıların aynı istem ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'ne açtıkları davada bu mahkemenin 3. Dairesince 12.2.1980 gününde, 1980/43-38 sayılı ile; işlemin askerî

hizmete ilişkin olmadığı ve askerî makamlarca tesis edilmediği, bu bakımdan davanın görüm ve çözümünün Danıştay'a ait olduğu gerekçesi ile görev yönünden reddedilmiştir.

Böylece, Danıştay 12. Dairesi ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi 3. Dairesi'nin kesin olarak verdikleri görevsizlik kararları nedeni ile oluşan olumsuz görev uyumsuzluğunun çözümünün davacılar vekilince istenmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'nce 24.12.1980 gününde, 1980/14-10 sayılı ile; «..... davacıların murisinin askerî kişi olduğu ve askerî hizmeti ifa ederken öldüğü kuşkusuz ise de, mirasçıları olan davacılar hakkında Emekli Sandığı'nca tesis olunup iptali istenen işlem askerî hizmete ilişkin olmadığı gibi, Emekli Sandığı da askerî makam ve kuruluşlardan değildir. 2177 Sayılı Yasa; kapsamına girenler için sosyal güvenlikle ilgili bir durum yaratmış ve bunun uygulanmasını Emekli Sandığı'na görev olarak yüklemiştir. Nitekim, sözü edilen 2177 Sayılı Yasa 5434 Sayılı Yasa'nın bazı maddelerinin değiştirilmesine ve aynı Yasa'ya bir ek madde ile bir geçici madde eklenmesine ilişkindir. 5434 Sayılı Yasa ile ek ve tadillerine göre tesis olunan işlemler askerî kişileri ilgilendirseler dahi, askerî hizmete ilişkin olmadığından askerî hizmete değin idarî eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Böyle bir idarî işlemin yargı denetimi ve bu konuda açılan davanın görüm ve çözümü ise, Danıştay'a aittir.» gerekçesi ile Danıştay 12. Dairesi'nin görevden red kararı kaldırılmış ve görev uyumsuzluğu kesin olarak çözümlenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen bu karardan sonra Danıştay 10. Dairesi'ne aynı istemle davacılar başvurmuşlar ise de; Danıştay 10. Dairesi, 31.5.1982 gününde, 1982/1217-1485 sayılı ile; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararında davacıların murisinin askerî kişi olduğunun ve askerî hizmeti ifa ederken öldüğünün kabul edildiği, bununla birlikte dava konusu işlem Emekli Sandığı'nca tesis edildiğinden ve askerî kişileri ilgilendirse dahi askerî hizmete ilişkin olmadığından, Danıştay'ın görevli görüldüğü, oysa 1602 Sayılı Yasa'da 2658 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevini belirleyen 20. maddenin yeniden düzenlendiği ve anılan maddeye göre askerî olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile askerî kişileri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idarî eylem ve işlemlerden doğan uyumsuzlukların askerî yüksek idare mahkemesince çözümleneceğinin hüküm altına alındığı, Uyuşmazlık Mahkemesi kararından sonra yürürlüğe giren anılan madde Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin görev alanını genişlettiğinden ve dava; kanunun yeni şekline göre Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevine girdiğinden, davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

Bu karar üzerine yeniden Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'ne başvuran davacılar aynı istem ile bu mahkemede idarî dava açmışlardır. Bu kez, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi 1. Dairesi; 25.1.1983 gününde, 1983/17-10 sayılı ile; 2568 Sayılı Kanun'la değişik 1602 Sayılı Yasa'nın 20. maddesinin eski durumdan ve görev yönünden farklılık arzemediği ve mahkemenin görev alanını genişleten bir durum yaratmadığı, askerî hizmete ilişkin idarî işlemler, başka bir deyişle askerî idarî işlemlerin askerî olan veya olmayan makamların idarî fonksiyonunun ifası bakımından askerî nitelikteki faaliyetleri olarak tanımlanabileceği, davacıların iptalini istediği Emekli Sandığı işleminin ise, askerî hizmete ilişkin bulunmadığı, bu nedenlerle davanın görüm ve çözümü genel idarî yargı'ya ait olduğu gerekçesi ile davayı görev yönünden reddetmiştir.

Böylece; ve ikinci kez Danıştay 10. Dairesi ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi 1. Dairesi'nin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada verdikleri kesin görevsizlik kararları nedeni ile 2247 Sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mesut Akan, Şerafettin Seyhun, Erçetin Yorgancıoğlu, Erol Çırakman, Mehmet Karaaslan ve M. Şahap Erenel'in katılmaları ile yaptığı, 16.5.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hâkimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, toplantıya katılan, Danıştay Başsavcısı Ali Rıza Alpaslan'ın; Uyuşmazlık Mahkemesi kararı kesin olduğundan görev konusunun yeniden incelenemeyeceği şeklindeki usuli ve davada idarî yargı yerinin görevli olduğu yolundaki esasa ilişkin görüşü ile, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı Turgut Akan'ın; görev konusunu düzenleyen 1602 Sayılı Yasa'da yapılan değişikliğe göre görev konusunun yeniden incelenmesi gerektiği yolundaki usuli ve davada Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin, görevli olduğu yolundaki esasa ilişkin görüşü dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Anayasa'nın 158. ve 2247 Sayılı Yasa'nın 1. maddelerinde adli, idarî, askerî yargı mercileri arasındaki «görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir.» biçiminde yer alan hüküm; Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemekte ve bu kararların yeniden ele alınması gibi bir duruma olanak tanımadığını açıkca ortaya koymaktadır. Nitekim; 2247 Sayılı Yasa'nın 28. maddesinin 2. fıkrasında «ilgili yargı mercileri ile bütün makam ve kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uymak ve geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler, yolundaki ve 29. maddede de ayrıca bölümlerin ve genel kurulun kararları kesindir hükmünün yinelenmesi yasa koyucunun konuya verdiği anlamı ve önemi belirtecek niteliktedir.

Olayda; daha önce idarî ve askerî yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları üzerine oluşan olumsuz görev uyuşmazlığı, bu konudaki başvuru üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'nce incelenmiş ve görev sorunu kesin olarak çözümlenerek davanın İdarî yargı yerinde (Danıştay) görülmesi gerektiği karara bağlanmıştır.

Bu itibarla; İdarî Yargı yerinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararının yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde görevsizlik kararı vermesi olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarması, 2247 Sayılı Yasa'nın öngördüğü kurullarla bağdaşmaz.

Ancak, burada yeri gelmişken şu hususu belirtmekte de yarar vardır. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra mahkemelerin görev alanlarını düzenleyen yasalarda kimi değişiklikler yapılmışsa; görev konusu kamu düzenine ilişkin olduğundan ve yargılamanın her evresinde nazara alınacağından Uyuşmazlık Mahkemesi'nce de bu tür görevi düzenleyen yasa değişikliklerinin gözönü edilmesi doğaldır. Bu itibarla, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra 1602 Sayılı Yasa'nın 20. maddesinde 2658 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra ve bu değişiklikten bahisle yeniden görevsizlik kararı verildiğinden, durumun buna göre yeniden ele alınması ve anılan değişikliğin niteliğinin tetkiki gerekir.

2658 Sayılı Yasa ile değiştirilen 20. maddenin gerekçesinde «edinilen tecrübelerle dayanılarak madde yeniden düzenlenmiş, askerî kişiyi ilgilendiren ve aske-

rî hizmete ilişkin tasarruflar, mülki makamlar dahil hangi makamca tesis edilmiş olursa olsun, bunlardan doğacak ihtilâfların yargı mercii Askerî Yüksek İdare Mahkemesi olacak şekilde kaleme alınmıştır» denilmektedir.

Bu gerekçe ile tedvin olunan 20. madde «Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına askerî olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile asker kişileri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin idarî eylem ve işlemlerden doğan uyuşmazlıkların bu mahkemece çözümleneceğini» hüküm altına almaktadır.

Anılan maddenin gerekçesi ve gerek eski, gerek yeni metni birlikte değerlendirildiğinde, maddenin yeni şeklinde «Askerî olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile» ibaresinin yer alması mahkemenin görev alanını genişletmeye matuf bulunmaktadır.

Bu itibarla kamu düzenine ilişkin olan görev hususunu düzenleyen yasal değişiklik nedeni ile görev sorununun yeniden incelenmesi zorunlu olmaktadır.

Bu görüşe M. Karaaslan, Erçetin Yorgancıoğlu ve Erol Çırakman katılmamışlardır.

Esasın incelenmesine gelince; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevini düzenleyen 1602 Sayılı Yasa'nın 20. maddesinde 2658 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklik ve buna göre madde bütünü ile nazara alınarak olay, tüm yönleri ile yeniden incelenip değerlendirildiğinde; ölenin asker kişi olduğu ve ölümün askerî hizmet sırasında meydana geldiği dosya içeriğinden anlaşılmakta, dava konusu işlemin askerî kişiyi ilgilendirdiği ve askerî hizmete ilişkin olduğu ortaya çıkmaktadır. Tazminat istemine konu olan olayda, ölümün doğal bir sebepten mi, yoksa askerlik hizmet ve görevinin icabından mı olduğunun takdiri ve değerlendirilmesi ve tazminat verilmemesi işleminin mevzuata uygun olup olmadığının tesbiti, askerî hizmetin gereklerini de nazara alarak inceleme yapıp karar verecek askerî idarî yargı yerine ait bulunmaktadır.

Bu nedenle, davanın Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesine ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi 1. Dairesi'nin 25.1.1983 günlü, 1983/17-10 sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

d) Olumlu görev uyuşmazlığının çözümünde. Uyuşmazlık Mahkemesi'nce uygulanan öteki usul kurallarına gelince;

aa) 2247 Sayılı Kanun'un 22. maddesine göre; hukuk davalarında, adli veya idarî yargı mercilerince verilmiş bulunan ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve özellikle yürütmenin durdurulması kararları Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararına değin geçerli kalır. Aynı zamanda bu kararları veren yargı mercisinin görevsizliğine ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararının davacıya bildirilmesinden sonra, görevli kılınan yargı merciiince kaldırılmadığı takdirde, altmış gün süre ile devam eder.

Öte yandan, aynı yasa'nın 23. maddesi uyarınca da ceza davalarında; koruma veya başkaca güvenlik altına alma, el koyma, zoralım gibi tedbirlere konu olan şeyler ve belgeler, yurt dışına çıkarılması yasaklanmış şeylerle, yurt dışına çıkarılması yasaklanmış kişilere ilişkin kararları, değiştirmeye, kaldırmaya veya ilk kez vermeye, görev konusunda son kararı veren yargı mercii görevlidir. Anılan yargı mercii, tutuklulara ceza mahkemeleri Usulü Kanunu'nun 112. veya Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanunu'nun 75. maddesini uygulayacağı gibi, tutuklamaya ilişkin başvuruları da karara bağlar.

bb) Uyuşmazlık Mahkemesi; incelediği işlerde, bütün organ, makam veya kuruluşlarla doğrudan doğruya yazışmaya girebilir ve onlardan her türlü bilgi veya belgeyi, yada belgelerin onanmış örneklerini isteyebilir. Anılan istemin yerine getirilmesi zorunludur. İstenen bilgi ve belgelerin verilmesinden ancak 2576 Sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/3. maddesindeki koşulların varlığı halinde kaçınılmazdır (2247 Sayılı Yasa Madde 35)

cc) 2247 Sayılı Yasa'nın 33. maddesine göre, bu kanun gereğince yapılacak tebligat işlerinde; 7201 Sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

dd) Öte yandan; Uyuşmazlık Mahkemesi'nde karara bağlanacak işler için verilecek dilekçeler, lâyhalar, yazılar veya belgelerden, mahkemenin işlemlerinden, kararlarından veya mahkemece yahut mahkemelerden istenilecek belge veya karar örneklerinden herhangi bir vergi veya harç alınmayacağı, 2247 Sayılı Yasa'nın 34. maddesi gereğidir. Yani bu işlemler için yasa vergi ve harç bağışıklığı öngörmüştür.

III — UYGULAMA VE SORUNLAR :

Değişik yargı düzenleri içinde yer alan yargı mercilerinin görev sorununun bir an önce çözümü, davaların görev uyuşmazlığı yüzünden uzamasını ve kısa zamanda karara bağlanmasını sağladığı gibi, tarafların zaman, masraf ve emek kaybını da önler. Özellikle; olumlu görev uyuşmazlığında aynı davanın değişik yargı düzenlerine dahil yargı yerlerinde farklı biçimlerde karara bağlanması sonuçta 2247 Sayılı Yasa'nın 24. ve müteakip maddelerinde öngörülen hüküm uyuşmazlığını oluşturur. Bu suretle çelişkili kararlar yüzünden hakkın yerine getirilmesi imkân kalmaz. Bu itibarla olumlu görev uyuşmazlığı; bir an önce çözümlenmesi gereken bir uyuşmazlık türüdür.

Pratikte; olumlu görev uyuşmazlığının kolay kolay çıkmadığı, hatta çıkmayacağı söylenebilir.

Bir dava; örneğin idare mahkemesinde açıldıktan sonra, hukuk mahkemesinde de açılırsa, davalı idarenin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 187. maddesi 4. bendinde öngörülen derselik (ilk) itirazında bulunarak, hukuk mahkemesindeki davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesini sağlama mümkündür. Bir dava hukuk mahkemesinde açıldıktan sonra, idare mahkemesinde de açılırsa, davalı idare tarafından derdestlik itirazında bulunularak, idare mahkemesindeki davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesini sağlama olanağı mevcuttur. Her iki halde de, hukuk mahkemesi ile idare mahkemesi arasında aynı dava hakkında olumlu görev uyuşmazlığının doğmasına imkân yoktur.

Ancak, davalının süresinde derdestlik itirazında bulunmaması veya hukuk mahkemesi veya idare mahkemesince derdestlik itirazının reddine karar verilmesi halinde, tarafları, konusu ve dava sebebi aynı olan dava, hem hukuk mahkemesinde hem de idare mahkemesinde görülür. İşte bu halde, hem hukuk mahkemesi hem de idare mahkemesi tarafları, sebebi ve konusu aynı olan bu dava için kendilerini görevli sayan kararlar verirlerse, başka bir anlatımla, davaya bakmaya devam ederlerse, hukuk mahkemesi ile idare mahkemesi arasında 2247 Sayılı Yasa'nın 17. maddesinde öngörüldüğü biçimde aynı dava için olumlu görev uyuşmazlığı doğmuş olur.

İlk defa 4788 Sayılı Yasa ile 1946 yılında kurulup çalışmaya başlayan ve 2247 Sayılı Yasa ile aynı görevi yürüten Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu güne kadar ki 40 yıllık zaman periyodu içinde verdiği ve tarafımızdan taranan kararları arasında ve hukuk alanında çıkmış olumlu görev uyuşmazlığının çözümüne ilişkin bir kararına rastlamamız, bu uyuşmazlıkların kolay kolay çıkmayacağını göstermektedir. Zira yukarıda belirttiğimiz gibi, tarafların derdestlik itirazları bu uyuşmazlıkların çıkmasını önlemektedir. Ancak bu demek değildir ki, uygulamada hiç olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmaz. Zamanında ileri sürülmemiş veya hiç ileri sürülmemiş bir derdestlik itirazı üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkabilir. Bu durumda ise bu uyuşmazlığın, hüküm uyuşmazlığına yol açmadan çözümü gerekir. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; 27.1.1986 günlü, 1985/142, 1986/7 sayılı kararında ceza alanında çıkmış bir olumlu görev uyuşmazlığını çözerek karara bağlamıştır. Konusunda tek örnek olması nedeni ile bu karar metnini aynen aktarmakta yarar görmekteyiz;

OLAY : 1 — Sanıklar hakkında 22.11.1984 günü, müştekiye sözle sarkıntılık ettikleri iddiası ile Fatih C.Savcılığı'nca eylemlerine uyan TCK.nun 421/1. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istenerek 30.11.1984 günlü, 1984/3891 esas sayılı iddianamesi ile kamu davası açılmıştır.

Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi; yargılama sırasında 17.6.1985 günlü duruşmada; sanıklar vekilinin yaptığı görev itirazı üzerine 25.9.1985 günü, 1984/1399 sayı ile; aynı olay nedeni ile 66. Tümen Askeri Mahkemesi'ne kamu davası açıldığı ve anılan mahkemenin Askeri Ceza Kanunu'nun 152. maddesi gereğince kendisini görevli saydığı, bu durumda mahkemelerinin de görevli olması karşısında iki mahkeme arasında olumlu görev uyuşmazlığı bulunması nedeni ile selâhiyetli mahkemenin tayin ve tesbiti için dosyanın mercii mahkemesine gönderilmek üzere C. Savcılığı'na tevdiine karar vermiştir.

Dosyanın gönderildiği İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi; 11.10.1985 günü, 1985/176 muh. no : 1985/140 müt no ile; askerî mahkeme ile adli mahkeme arasındaki selâhiyet yönündeki olumlu uyuşmazlığın Uyuşmazlık Mahkemesi'nce çözümlenmesi gerektiğinden bu hususta herhangi bir karar verilmesine yer olmadığına karar vererek dosyayı Fatih C.Savcılığı'na iade etmiştir.

Dosya Fatih C.Savcılığı'nın 24.10.1985 günlü, 1984/3891 esas sayılı müzekkeresi ekinde C.Başsavcılığı'na, C.Başsavcılığı'nın 22.10.1985 günlü, 952 sayılı yazısı iliştiğinde de Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

2 — Sanıklar 546. İ. İnş. Tb. görevli İ. Asb. Üstçvş. F. K. ile aynı tabur 1. Bl. görevli Tek. Asb. Üstçvş. Z. V. un 22 Kasım 1984 günü akşam saat 21.00 sıralarında Samatya Sosyal Sigortalar Hastanesinde tedavi edilmekte olan akrabalarının yanında refakatçi olarak bulunan ve evlerine dönmek üzere sahil yolundaki durakta otobüs beklemekte olan M. S. adındaki kadınla, akrabası olan N. K. adındaki genç kızı arabalarına davet ettikleri, bu teklifi kabul etmediklerini kesin bir şekilde cevaplandırarak kadınlara sözle sarkıntılıktaki buldukları iddiası ile 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca düzenlenen 31.12.1984 günlü, 1984/1939 esas sayılı iddianamede, eylemlerine uyan Askeri Ceza Kanunu'nun 152. maddesinin göndermesi ile TCK.nun 421/1. maddesi uyarınca cezalandırılmaları, Asb. Z. V. hakkında ayrıca Askeri Ceza Kanunu'nun 51. maddesinin uygulanması istenerek kamu davası açılmıştır.

66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 26.12.1985 günlü, 1985/557-118 sayı ile; atılı suçun, Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesi uyarınca askerî mahkemenin görevine girdiği gerekçesi ile mahkemenin görevli olduğuna karar vermiştir.

Dosya, 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi Kıdemli Hakimliği'nin 30.12.1985 günlü, 1985/557 sayılı müzekkeresi ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, A. Mazhar Akman, Cezmi Elgin, Necati Karakış, Ergun Argon ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı, 27.1.1986 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Uranga'nın Askerî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Olay, 22.10.1984 günü, evlerine dönmek üzere sahil yolundaki durakta otobüs beklemekte olan M. S. adındaki kadınla akrabası N. K. adındaki genç kızı her ikisi de resmî üniformalı olan sanıklar Astsb. F. K. ile Astsb. Z. V. un önce arabalarına davet etmeleri, tekliflerinin kabul edilmemesi üzerine sözle sarkıntılıkta bulunmaları iddiasından ibarettir.

Yukarıda açıklandığı gibi, sanıklar hakkında Fatih C. Savcılığı'nca TCK.nun 421/1. maddesi uyarınca açılan davanın yargılamasına devam edildiği sırada sanıklar vekilinin yaptığı görev (yargı yolu) itirazı üzerine anılan mahkemece 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi'ne yazılan müzekkere ile davada CMUK. nun 253/3. maddesi gereğince red kararı verilip verilmeyeceği sorulmuştur. Askerî mahkemenin 30.5.1985 günlü, 1985/557 sayılı cevap müzekkeresinde ise davanın askerî mahkemenin görevine girdiği ve bu nedenle de red kararı verilmesi düşünülmeyeceği belirtilmiştir. Bunun üzerine, davayı kendi görevi içinde gören Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce, davaya bakmakta kendisini görevli sayan bir karar verilerek askerî mahkeme ile aralarında bir olumlu görev uyumsuzluğu doğduğu ileri sürülmek sureti ile dosya Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Aynı olay nedeni ile asker kişi olan sanıklar hakkında 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Savcılığı'nca da Askerî Ceza Kanunu'nun 152. ve TCK. nun 421/1. maddeleri uyarınca 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde de bir kamu davası açılmıştır. Bu mahkeme de davanın yargılamasına devam edildiği sırada sanıklar vekilince aynı sanıklar hakkında aynı olaydan dolayı açılmış bir başka davanın adli yargı yerinde görülmekte bulunduğu, onun da kendisini davaya bakmakta görevli saydığı biçimde yapılan itiraz üzerine, askerî mahkemede suçun Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesi kapsamına girdiği ve davanın kendi görevi içinde olduğu gerekçesi ile verdiği bir görevlilik kararı ile birlikte dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na göndermiştir.

Bu durumda, özün incelenmesine girmeden önce, olayın 2247 Sayılı Kanun'un «olumlu görev uyumsuzluğu»nu düzenleyen 17. maddesi açısından incelenmesi gereklidir.

Söz konusu 17. maddeye göre; olumlu görev uyuşmazlığının doğduğunun kabul edilebilmesi için adli, idari ve askerî yargı düzeni içinde yer alan iki ayrı yargı merciine açılan ve tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davalarda, bu yargı mercilerinin ikisinin de kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları, görev kararlarına karşı itiraz yolunun açık bulunduğu ceza davalarında bu kararların kesinleşmiş olması gereklidir.

Dava konusu olayda, ayrı yargı düzenleri içinde yer alan Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi ile 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi'ne açılan tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davalarda her iki yargı merciinin de kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları nedeni ile 2247 Sayılı Kanun'un 17. maddesinde öngörülen olumlu görev uyuşmazlığı doğmuştur.

353 Sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 9. maddesinde askerî mahkemelerin hangi durumlarda görevli olacağı gösterilmiştir. Buna göre «Askerî Mahkemeler kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, asker kişilerin askerî olan suçları ile bunların asker kişileri aleyhine veya askerî mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.»

Askerî suç ise, öğretide ve uygulamada yalnızca asker kişileri tarafından işlenmesi olanağı bulunup da Türk Ceza Kanunu'nda bir bölümü veya bütünü düzenlenmeyen ve askerî bir hizmet ve görevin ihlâlini ifade eden suçlarla, bu nitelikte olmamakla beraber askerî bir menfaati koruma amacını güden, Askerî Ceza Kanunu tarafından düzenlenen veya yapılan gönderme nedeni ile bu kanunun uygulama alanına giren suçlar olarak tanımlanmaktadır.

— İnceleme konusu olaydaki sanıklara atılı suç, Askerî Ceza Kanunu'nda «Askerlik şeref ve haysiyetine dokunan suçlar ve cezalar» başlığını taşıyan 11. babında yer alan 152. madde ile göndermede bulunduğu, Türk Ceza Kanununun 421. maddesinde yaptırma bağlanan suçtur.

Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesi «ırz ve iffete tecavüz edenler» başlığı altında «ırz ve iffete tecavüz eden askerî şahıslar hakkında TCK. nun 8. babında yazılı cezalar tatbik olunur.» hükmünü taşımakta ve bu babın 1. fıslında ise kadınlara ve genç erkeklere söz atanlar ve sarkıntılık edenlere ilişkin 421. maddede yer almaktadır.

Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesi ile ırz ve iffete tecavüz edenler hakkında Türk Ceza Kanunu'na göndermede bulunması nedeni ile atılı suçun bu nitelikte olup olmadığının saptanması gerekir. Irz ve iffete tecavüz; genelde bir kimşenin başkaları tarafından dokunulmaması ve saygı gösterilmesi gereken namusuna yönelik saldırı, el uzatma, ve sataşmadır. Bu nedenle TCK. nunun 421. maddesinde yer alan kadınlara söz atma ve sarkıntılık etme suçunun ırz ve iffete tecavüz niteliğinde olduğu ve asker kişi tarafından işlenen bu suçun askerlik şeref ve haysiyetine dokunan ve Askerî Ceza Kanunu'nun 152. maddesi kapsamına giren askerî suçlardan bulunduğu kuşkusuzdur.

Bu durumda, davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce dava dosyasının görevsizlik kararı ile askerî yargı merciine gönderilmesi icap ettiği cihetle, aksine kendisini davaya bakmakla görevli sayan iş bu mahkemenin 25.9.1985 günlü, 1984/1399 esas sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin davaya bakmakta kendisini görevli sayan 25.9.1985 günlü, 1984/1399 esas sayılı kararının kaldırılmasına, 27.1.1986 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Anılan karardan da anlaşılacağı üzere; olumlu görev uyumsuzluğunun her an için çıkması mümkündür. Bu nedenle, böyle bir uyumsuzluğun çıkması halinde yargı mercilerinin ve tarafların ne yapacakları, bunun çözümü için nasıl davranacakları ve nereye başvuracakları önem kazanmaktadır. İşte bu incelememizle bu tür sorunlara bir ölçüde çözüm yolu getirmiş, böylece; davaların uzaması, tarafların zaman, masraf ve emek kaybının önlenmesine katkıda bulunulmak istenmiştir.